

Облікова картка дисертації

I. Загальні відомості

Державний обліковий номер: 0825U001596

Особливі позначки: відкрита

Дата реєстрації: 08-05-2025

Статус: Захищена

Реквізити наказу МОН / наказу закладу:

II. Відомості про здобувача

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Сунь Ле ...

2. Le Sun

Кваліфікація:

Ідентифікатор ORCID ID: 0009-0003-2368-7407

Вид дисертації: доктор філософії

Аспірантура/Докторантура: так

Шифр наукової спеціальності: 025

Назва наукової спеціальності: Музичне мистецтво

Галузь / галузі знань: культура і мистецтво

Освітньо-наукова програма зі спеціальності: Освітньо-наукова програма підготовки доктора філософії за спеціальністю 025 - Музичне мистецтво

Дата захисту: 19-06-2025

Спеціальність за освітою: Музичне мистецтво

Місце роботи здобувача:

Код за ЄДРПОУ:

Місцезнаходження:

Форма власності:

Сфера управління:

Ідентифікатор ROR: Не застосовується

III. Відомості про організацію, де відбувся захист

Шифр спеціалізованої вченої ради (разової спеціалізованої вченої ради): PhD 8814

Повне найменування юридичної особи: Харківський національний університет мистецтв імені І.П. Котляревського

Код за ЄДРПОУ: 02214350

Місцезнаходження: площа Конституції 11/13, Харків, Харківський р-н., 61003, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Міністерство культури України

Ідентифікатор ROR:

IV. Відомості про підприємство, установу, організацію, в якій було виконано дисертацію

Повне найменування юридичної особи: Харківський національний університет мистецтв імені І.П. Котляревського

Код за ЄДРПОУ: 02214350

Місцезнаходження: площа Конституції 11/13, Харків, Харківський р-н., 61003, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Міністерство культури України

Ідентифікатор ROR:

V. Відомості про дисертацію

Мова дисертації: Українська

Коди тематичних рубрик: 18.41

Тема дисертації:

1. Втілення традицій театрального мистецтва Китаю в національній фортепіанній музиці
2. Incarnation of the traditions of Chinese theatrical art in national piano music

Реферат:

1. Дисертацію присвячено науковому обґрунтуванню зв'язків фортепіанної творчості китайських композиторів XX – XXI століть з національними театральними традиціями. Китайська опера – стародавнє мистецтво, що поєднує в собі різні види творчості. На сьогодні у фортепіанному мистецтві сформувався цілий напрямок, в якому відтворено звуковий образ різних видів китайської опери. Однак наукове висвітлення отримала лише невелика кількість творів (праці Цю Бінчжу, Чень Сі, Song Mengyu). Інтерес до багатовікового коріння національного музично-драматичного мистецтва та потреба адаптувати його традиції у фортепіанній творчості привели музикантів до нового рівня усвідомлення власної культурної спадщини. Це свідчить, що проблема віддзеркалення сфери національного театрального мистецтва у сфері фортепіанної музики, осмислення його особливостей, ролі та масштабу потребує належного наукового обґрунтування. В сучасному музикознавстві немає спеціального дослідження, що системно вивчає

механізми втілення різних видів китайської опери у національній фортепіанній музиці. Фортепіанні твори, в яких втілено традиції китайського музично-драматичного мистецтва вимагають розгляду з точки зору їх композиційно-драматургічної специфіки, виявлення паралелей з принципами побудови китайських музичнодраматичних творів різних регіонів, з'ясування їх ладо-гармонічних, інтонаційних, метро-ритмічних, фактурно-тембрових особливостей. Розкриття теми дозволить встановити сутнісні виконавські завдання в процесі інтерпретації фортепіанних творів, що репрезентують національні театральні традиції, і не тільки їх зберегти, а й суттєво збагатити уявлення про виразові можливості фортепіанного мистецтва. У Висновках підводяться підсумки дослідження. Розуміння сенсу будь-якого різновиду китайської опери пов'язано зі складною системою символів, яку утворюють грим, костюми, акторські ампула, умовні рухи – жести, танцювальні фігури, акробатика, мистецтво співу та музичний супровід. Оскільки декорації опери зазвичай були мінімальними, зміст сюжету був «закодований» через зазначену символіку, розуміння якої було пов'язано в першу чергу із внутрішнім станом героя. У традиційному спектаклі вокальна партія найбільш яскраво виражає емоції та образ героїв, визначає конкретний стиль драми. Для відбиття певного характеру важливе значення відігравали такі темпоритмічні способи організації музики банцзи (банші), як яобань – змішаний, змінюваний, «коливаючий» рух та саньбань – вільний метроритм у співі та інструментальному супроводі. Зазвичай в швидких темпах обирали однодольні метри, майже ніколи – тридольні. Темпових позначок в партитурах не робили, ці вказівки замінювали різні види банші – яобань, ерлю, куайбань, люшуй, маньбань, саньбань та ін. Протягом ста років існування фортепіанного мистецтва в Китаї зусиллями багатьох композиторів елементи традиційної оперної культури органічно інтегрувалися у фортепіанні твори. Митці різних поколінь втілювали стилістичні впливи регіональних китайських опер у фортепіанних жанрах мініатюри, циклу, варіацій, концерту. Однією з основних точок перетину китайського та західного мистецтва став пошук спільних естетичних настанов. Універсальність фортепіано дозволила віддзеркалити звуковий образ китайської опери як синтетичного явища у всій сукупності його компонентів. Створення музичного образу певного персонажу китайської драми (сюжету фортепіанних п'єс) відбувалося за рахунок мелодики вокалу та декламації, звуконаслідування тембрів китайських інструментів. Проаналізовані фортепіанні твори китайських композиторів широко демонструють застосування елементів різних видів китайської опери як відбиття національного стилю. Їх самотність обумовлена впливом пісенного та інструментального фольклору китайських провінцій, регіональних театральних традицій. Основними складовими їх прояву стала пентатонова ладова основа, структурна послідовність традиційних розділів банцзи (банші) та їх темпоритмічна організація, втілення типових характеристик стилів співу сіпі та ерхуан (пекінська опера цзинцзюй), гаоцян, куньцян, піхуанцян (сичуанська опера чуаньцзюй), гаоцян та банцзицян (хенаньська опера юйцзюй), вокальних технік шуїмо та мелодико-інтонаційних формул цюпай (опера Кунцзюй), принципів варіювання банцян основних тем – дуобан, юаньбан, ерліу, куайбан, манбан, даобан, яобан, наслідування ігрових прийомів китайських інструментів, що супроводжують спів та інші сцени, образи головних персонажів та їх специфічне віддзеркалення через мистецтво співу, рухів, зміну масок, костюми. Практично у всіх розглянутих творах присутній характерний для народного мистецтва принцип варіювання, який зазвичай відрізняється багатством динаміки і артикуляційних прийомів, що дозволяє успішно розвивати культуру звуковидобування піаніста, розширювати звукову палітру.

2. The dissertation is devoted to the scientific substantiation of the connections between the piano works of Chinese composers of the 20th and 21st centuries and national theatrical traditions. Chinese opera is an ancient art that combines various types of creativity. Today, a whole direction has been formed in piano art, in which the sound image of various types of Chinese opera is reproduced. However, only a small number of works have received scientific coverage (the works of Qiu Bingzhu, Chen Xi, Song Mengyu). Interest in the centuries-old roots of national musical and dramatic art and the need to adapt its traditions in piano creativity have led musicians to a new level of awareness of their own cultural heritage. This indicates that the problem of reflecting the sphere of national theatrical art in the sphere of piano music, understanding its features, role and scale requires proper scientific substantiation. In modern musicology, there is no special research that systematically studies the mechanisms of the embodiment of various types of Chinese opera in national piano music. Piano works that

embody the traditions of Chinese musical and dramatic art require consideration from the point of view of their compositional and dramaturgical specificity, identifying parallels with the principles of constructing Chinese musical and dramatic works of different regions, clarifying their ludo-harmonic, intonation, metro-rhythmic, texture and timbre features. The disclosure of the topic will allow us to establish essential performance tasks in the process of interpreting piano works that represent national theatrical traditions, and not only to preserve them, but also to significantly enrich the idea of the expressive possibilities of piano art. The Conclusions summarize the results of the study. Understanding the meaning of any type of Chinese opera is associated with a complex system of symbols, which are formed by makeup, costumes, acting roles, conditional movements - gestures, dance figures, acrobatics, the art of singing and musical accompaniment. Since the scenery of the opera was usually minimal, the content of the plot was «coded» through the specified symbolism, the understanding of which was primarily associated with the inner state of the hero. In a traditional performance, the vocal part most vividly expresses the emotions and image of the heroes, determines the specific style of the drama. To reflect a specific character, the following tempo-rhythmic patterns of Bangzi opera music played a crucial role: yaoban - mixed, alternating, and oscillating rhythmic movement and sanban - unmetered rhythm in vocal and instrumental parts. In Chinese opera, tempo was rarely indicated explicitly. Instead, performers relied on banshi - rhythmic templates like yaoban (fluctuating beat), kuaiban (fast beat), erliu («two-six»), lushui (flowing water), manban (slow beat), and sanban (free rhythm). During the hundred years of the existence of piano art in China, through the efforts of many composers, elements of traditional opera culture were organically integrated into piano works. Artists of different generations embodied the stylistic influences of regional Chinese operas in the piano genres of miniature, cycle, variations, concerto. One of the main points of intersection of Chinese and Western art was the search for common aesthetic guidelines. The versatility of the piano made it possible to reflect the sound image of Chinese opera as a synthetic phenomenon in the entire set of its components. The creation of a musical image of a certain character of Chinese drama (the plot of piano pieces) took place due to the melodic of vocals and declamation, and the imitation of the timbres of Chinese instruments. The analyzed piano works of Chinese composers widely demonstrate the use of elements of various types of Chinese opera as a reflection of the national style. Their uniqueness is due to the influence of song and instrumental folklore of Chinese provinces, regional theatrical traditions. The main components of their manifestation included the pentatonic modal foundations, structural sequencing of traditional banshi sections with their tempo-rhythmic organization, the embodiment of vocal styles - Shengpi and Erhuang (in Peking opera (Jingju)), Gaoqiang, Kunqiang, and Pihuangqiang (in Sichuan opera (Chuanju)), Gaoqiang and Bangziqiang (in Henan opera (Yuju)), Shuimodiao («water-polished melodies») and melodic-intonational formulas of Qupai (fixed tunes) (in Kunqu opera), principles of banshi variation in thematic development - Duoban, Yuanban, Erliu, Kuaiban, Manban, Daoban, Yaoban, imitation of Chinese instrumental techniques (e.g., pipa plucking, erhu bowing) in piano accompaniment and Characterization through vocal artistry, stylized movements, maskchanging (Bianlian), symbolic costumes.

Державний реєстраційний номер ДіР:

Пріоритетний напрям розвитку науки і техніки: Фундаментальні наукові дослідження з найбільш важливих проблем розвитку науково-технічного, соціально-економічного, суспільно-політичного, людського потенціалу для забезпечення конкурентоспроможності України у світі та сталого розвитку суспільства і держави

Стратегічний пріоритетний напрям інноваційної діяльності: Не застосовується

Підсумки дослідження: Теоретичне узагальнення і вирішення важливої наукової проблеми

Публікації:

- Сунь Ле (2024). Стилістика кантонської опери юецзюй у фортепіанних творах Чена Пексуна: особливості виконавського втілення. Аспекти історичного музикознавства: зб. наук. ст. Вип. XXXVI. Харків. нац. ун-т мистецтв імені І. П. Котляревського; Харків, ХНУМ. С. 104-127.

- Сунь Ле (2024). Втілення традицій національного музично-драматичного мистецтва у фортепіанних творах Гуо Чжиюаня. Проблеми взаємодії мистецтва, педагогіки та теорії і практики освіти : зб. наук. ст. Вип. 72. Харків. нац. ун-т мистецтв імені І. П. Котляревського; Харків, ХНУМ. С. 162-184.
- Сунь Ле, Чернявська М.С. (2024). Звуковий образ пекінської опери в фортепіанній творчості китайських композиторів. Аспекти історичного музикознавства: зб. наук. ст. Вип. XXXVII (37). Харків. нац. ун-т мистецтв імені І. П. Котляревського; Харків, ХНУМ. С. 138-166.

Наукова (науково-технічна) продукція:

Соціально-економічна спрямованість:

Охоронні документи на ОПВ:

Впровадження результатів дисертації: Впроваджено

Зв'язок з науковими темами:

VI. Відомості про наукового керівника/керівників (консультанта)

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Чернявська Маріанна Станіславівна
2. Marianna Chernyavska

Кваліфікація: к. мист., професор, 17.00.03

Ідентифікатор ORCID ID: 0000-0002-8379-5536

Додаткова інформація:

Повне найменування юридичної особи: Харківський національний університет мистецтв імені І.П. Котляревського

Код за ЄДРПОУ: 02214350

Місцезнаходження: площа Конституції 11/13, Харків, Харківський р-н., 61003, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Міністерство культури України

Ідентифікатор ROR:

VII. Відомості про офіційних опонентів та рецензентів

Офіційні опоненти

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Зима Людмила Вікторівна
2. Liudmyla Zyma

Кваліфікація: к. мист., доц., 17.00.03

Ідентифікатор ORCID ID: 0000-0002-1403-7571

Додаткова інформація:

Повне найменування юридичної особи: Одеська національна музична академія імені А.В. Нежданової

Код за ЄДРПОУ: 02214254

Місцезнаходження: вул. Новосельського, 63, Одеса, 65023, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Міністерство культури та стратегічних комунікацій України

Ідентифікатор ROR:

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Безбородько Олег Анатолійович

2. Oleh Bezborodko

Кваліфікація: к. мист., доц., 17.00.03

Ідентифікатор ORCID ID: 0000-0002-7031-4078

Додаткова інформація:

Повне найменування юридичної особи: Національна музична академія України імені П. І. Чайковського

Код за ЄДРПОУ: 02214188

Місцезнаходження: вул. Архітектора Городецького 1-3/11, Київ, 01001, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Міністерство культури та інформаційної політики України

Ідентифікатор ROR:

Рецензенти

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Седюк Ігор Олегович

2. Ihor Sediuk

Кваліфікація: к. мист., доцент, 17.00.03

Ідентифікатор ORCID ID: 0000-0002-4038-5211

Додаткова інформація:

Повне найменування юридичної особи: Харківський національний університет мистецтв імені І.П. Котляревського

Код за ЄДРПОУ: 02214350

Місцезнаходження: площа Конституції 11/13, Харків, Харківський р-н., 61003, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Міністерство культури України

Ідентифікатор ROR:

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Довжинець Інна Георгіївна

2. Inna Dovzhynets

Кваліфікація: д. мист., професор, 17.00.03**Ідентифікатор ORCID ID:** 0000-0002-9663-2576**Додаткова інформація:****Повне найменування юридичної особи:** Харківський національний університет мистецтв імені І.П. Котляревського**Код за ЄДРПОУ:** 02214350**Місцезнаходження:** площа Конституції 11/13, Харків, Харківський р-н., 61003, Україна**Форма власності:** Державна**Сфера управління:** Міністерство культури України**Ідентифікатор ROR:****VIII. Заключні відомості****Власне Прізвище Ім'я По-батькові
голови ради**

Шаповалова Людмила Володимирівна

**Власне Прізвище Ім'я По-батькові
головуючого на засіданні**

Шаповалова Людмила Володимирівна

**Відповідальний за підготовку
облікових документів**

Поліна Кордовська

Реєстратор

УкрІНТЕІ

**Керівник відділу УкрІНТЕІ, що є
відповідальним за реєстрацію наукової
діяльності**

Юрченко Тетяна Анатоліївна